

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag

Namsos 11.10.2016

Til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Statens Hus
Steinkjer

**Fra Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag
v/styremedlem Alette Sandvik
E-post: fjellykke@gmail.com
Tlf: 90603950**

Klage på tillatelse til felling av tre oter gitt av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (ref:2016/5784)

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag klager herved på fellingstillatelse gitt av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag den 21.9.2016 til Midt-Norsk Havbruk AS ved tre lokaliteter i Leka og Nærøy.

Fylkesmannen gir tillatelse til felling av tre oter på bakgrunn av en e-post sendt fra Midt-Norsk Havbruk AS (MNH) den 19.9.2016. Denne e-posten, som da ansees som en søknad, er så mangelfull at den knapt kan kalles en søknad. Det er en halv A4 side uten noe som helst konkret om økonomiske tap eller langsiktige tanker rundt det å drive næring på naturens prinsipper.

I følge Naturmangfoldlovens § 18 skal det kun fattes vedtak om felling av vilt i denne sammenheng "hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte". Ettersom oteren er på den nasjonale rødlista over trua arter, og vi har et ansvar for å ta vare på den i disse kystområdene, så mener vi bestemt at MNH må

finne andre alternativer til å sikre sine økonomiske interesser, som de selv har plassert der.

Ved oppstart av oppdrettsanlegg skal alle selskaper ha fått opplyst følgende fra Fylkesmannen:

”.. anlegget vil kunne trekke til seg fiskespisende viltarter, noe som kan føre til konflikt mellom vilt- og næringsinteressene. Skader og ulemper forårsaket av faunaen må etter Fylkesmannens vurdering påregnes ved drift av anlegget. Søkeren bør derfor selv iverksette tiltak for å forebygge viltskader. Fylkesmannen vil være restriktiv med å gi fellingstillatelse etter viltlovens § 14.»

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener denne saken er så mangelfullt og faglig dårlig behandlet fra alle parter at vi krever en ny behandling av saken.

Litt om oteren:

Oteren var før utbredt over hele Norge, men utbredelse er i dag begrenset til de nordlige og sentrale delene av landet og det er få individer i områder sør for Bergen. Det var skuddpremie på oter i Norge frem til 1932. Også i mange andre europeiske land har oterbestanden i dette århundret gått kraftig tilbake. Arten har mange steder blitt svært sjelden eller den har forsvunnet. Denne trenden har flere årsaker. I begynnelsen spilte jakt en viktig rolle, men fra slutten av 1950-tallet (arten ble etterhvert fredet i de fleste europeiske land) har habitatødeleggelser og spesielt miljøgifter spilt en viktig rolle (Reuther 1993, Kruuk 1995). Til tross for fredning i Norge i siden 1982 så har imidlertid ikke den sørnorske oterstammen kommet seg, men har snarere gått ytterligere tilbake (Heggberget 1996).

Kunnskapen om oterbestandens utvikling i Norge er basert på en relativ bestandstetthetsindeks basert på påkjørte otrer (Van Dijk m. fl. 2012). Indeksen indikerte en relativ bestandstetthetsnedgang på omkring 41% mellom 1990 og 2013 (cirka 3 generasjoner). De modellerte endringene i de relative bestandstetthetsindeksen viser at antallet registrerte otre har gått ned i Norge fra 2000 og fram til 2013. Den desidert raskeste bestandsnedgangen fant sted i perioden fra 2006 til 2010.

Oteren har vært totalfredet siden 1982 og er oppført på Bernkonvensjonens liste II over dyr som skal gis et strengt vern. Norge er forpliktet å etterfølge Bernkonvensjonen. Oteren er kategorisert som

Nær Truet på den globale rødlisten og i Norge er oteren vurdert som en truet art og den er kategorisert som Sårbar på den norske rødlisten.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Den samlede negative påvirkningen av oter er derfor svært viktig i slike saker som dette. Det gjelder skadefelling av oter, påkjørsel av oter, drukning forårsaket av fiskeutstyr, dødelighet pga forurensning, og ødeleggelse av habitat pga oppdrett osv. Mange ruser og garn er rene dødsfeller for oteren. I tillegg kommer utbygging av vannkraft i elver, den økte hyttebyggingen og ferdselen av fritidsbåter langs kysten som en ekstra forstyrrelse.

Fellingstillatelse på oter kan gis av Fylkesmannen i medhold av Naturmangfoldlovens § 18 og § 77 med tilhørende forskrift om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon av 1.9.97.

I retningslinjene for felling som det her søkes om krever loven spesielt at følgende to krav skal være etterfulgt før man kan gi fellingstillatelse på oter:

1) **Skade skal ha skjedd.** Dette må forstås slik at skaden skal ha oppstått i inneværende sesong, og i et omfang som er av vesentlig økonomisk betydning for den skadelidte. Om økonomiske tap skriver søkeren: "MNH ønsker å sørge for at fisken i merdene skal ha best mulige fiskevelferd, men dette er umulig med et stort antall oter som har spesialisert seg på å finne mat i nøtene. Den vil sannsynligvis også etter hvert forårsake et økonomisk tap for MNH".

Her innrømmer MNH at det ikke foreligger økonomiske tap, men at det sannsynligvis vil skje en gang i fremtiden. Samtidig antyder de at det finnes et stort antall oter i området. Dette finnes det ikke noe dokumentert hold i å mene. Oterbestanden i området er ikke kartlagt og det kan like godt være en enslig oter som har blitt observert i området.

Søker viser kun tilstedeværelse av oter og at oter gjør skade. Omfanget av skader og predasjon på fisk er svært mangelfullt beskrevet i søknaden. Det er ikke informasjon om hva oterens tilstedeværelse innebærer av økonomisk tap ved dagens situasjon, og eller dersom situasjonen vedvarer. Naturvernforbundet vurderer det første kravet i forskriften, om at skade skal ha skjedd og medføre vesentlig økonomisk betydning, som ikke oppfylt.

2) Før felling plikter eier, bruker eller rettighetshaver i rimelig utstrekning å forsøke andre tiltak for å avverge skader.

Det eneste tiltaket søker viser til i sin søknad er at de har "forsøkt å skremme oteren med daglig aktivitet med båter og folk og å ha stramme, og godt dekkende fuglenett der det er mulig".

Gjennomførte forebyggende tiltak har tydeligvis ikke hatt tilstrekkelig effekt.

Hva som forstås med kravet "rimelig utstrekning", vil til enhver tid være gjenstand for skjønn. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har vurdert lignende søknader tidligere og ser da på momenter som vesentlig økning i arbeidsinnsats og eller investeringer som medfører vesentlige økonomiske utlegg som dekkende for begrepet "rimelig utstrekning".

I denne saken vurderer Naturvernforbundet det slik at det helt klart **ikke** har blitt benyttet andre tiltak i rimelig utstrekning for å avverge skade. Derfor er heller ikke det andre kravet til felling oppfylt.

MNH skriver i sin e-post til fylkesmannen at "...det er kommentert skader på dødfisk etter veterinærbesøk, disse skyldes sannsynligvis oter". Man er altså heller ikke sikker på at det faktisk er oteren som har påført fisken den skaden de har sett på enkelte fisk. MNH skriver også at det stadig finnes fiskeskjell på gangbanene på flytekragene" som de tror kan skyldes oter som sitter der og spiser.

MNH setter fisken i merdene sin velferd opp imot oterens, og vektlegger fiskens som mye viktigere av klare økonomiske hensyn. Utifra en fiskeoppdretters ensidige syn er dette forståelig, men samfunnet har mange andre hensyn enn dette å ta, noe som skal gjenspeile det som kommer frem i fylkesmannens avgjørelser i slike saker.

Oteren er en truet art som har særlig stor forvaltningsinteresse. Norge har også et spesielt ansvar for oteren ettersom vi har en betydelig del av den Europeiske bestanden. Ved etablering av oppdrettsanlegg i leveområder for oter må det faktisk forventes skader på oppdrettsfisk utført av oter. Det må i stor grad aksepteres slik aktivitet når man etablerer næring i ville dyrs leveområder. Oteren er en leken og nysgjerrig art som kan bevege seg over store områder i løpet av en dag. Siden oteren er så aktiv, vil alle oterne i et stort område før eller siden oppdage en ny næringskilde som jo et oppdrettsanlegg full av fisk er. Da kan vi ikke ha en situasjon hvor oppdretteren skyter dem én etter én.

Hvis det er slik som fylkesmannen i Nord-Trøndelag antar at oterbestanden i området er god, så er sannsynligheten stor for at territoriet til en felt oter raskt vil bli okkupert av en ny oter.

Sannsynligheten for at en nyetablert oter også vil forsyne seg av "lettfanget" fisk fra anlegget vurderes relativt som stor. Felling av oter har en svært kortvarig og lite dokumentert effekt. Dette er et viktig poeng som Fylkesmannens miljøvernavdeling tidligere har benyttet som argument når det har blitt gitt **avslag** til felling av oter. Hvorfor dette ikke har blitt vurdert slik av fylkesmannen i Nord-Trøndelag i denne saken er uvisst.

Ved etablering av oppdrettsanlegg i leveområder for oter må det forventes skader utført av oter. Naturvernforbundet mener derfor at MNH ved en slik søknad viser svært liten forståelse og respekt for det naturlige dyrelivet i området. Dette er den lettvinde og minst hensyntagende måten å bli kvitt et "problem" på, og det burde Fylkesmannens miljøvernavdeling være faglig gode nok til å kunne argumentere for.

I tillatelsen som er gitt av fylkesmannen i denne saken står det at MNH ikke har lov til å felle hunddyr av oter. Hvordan mener fylkesmannen at dette kravet skal oppfylles? Det er svært vanskelig selv for forskere som jobber med oter å skille mellom kjønnene på avstand. Hvordan skal ansatte ved MNH som har sitt kunnskapsfelt innen fisk og oppdrettsvirksomhet ha kunnskap til å skille mellom ulike otere?

Fellingstillatelsen på 3 otere som er gitt fra 21. september – 1. Mars 2017 kommer dessuten også i konflikt med yngletiden for oter som er mai-oktober. Ungene til oteren er avhengig av moren for å overleve i ca 1 år etter fødselen. Oterunger utvikler seg langsomt og åpner ikke øynene før det har gått 30-40 dager etter fødselen. Ved felling av mor i denne perioden vil ungene dø en langsom død i hiet.

I Fylkesmannens vedtak av 21.9.2016 er det heller ikke opplyst noe om mulighetene til å klage, noe som enda en gang tyder på at denne tillatelsen er et hastverksvedtak uten faglig tyngde.

Praksis fra fylkesmannens miljøvernavdeling andre steder

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gir svært sjelden eller aldri tillatelse til felling av oter som tar fisk fra oppdrettsanlegg. Fellingstillatelse har blitt gitt på mindre enn en skadegjørende oter annethvert år, eller sjeldnere. Et ufravikelig krav er alltid at det skal ha vært forsøkt en rekke andre tiltak før absolutt siste utvei er felling.

Dette er dessuten ikke første gang fylkesmannen i Nord-Trøndelag gir fellingstillatelse på oter i år. Det ble også gitt tillatelse til å skyte oter av Verdalsbruket ettersom den hadde ”forsynt seg av laks i Granfossen i Verdal”.

Miljødirektoratet har tidligere overprøvd flere lignende vedtak om felling av oter gitt av fylkesmenn andre steder (bl.a Sogn og Fjordane). Nettopp for å gi fylkesmennene signaler om at praksisen for slike tillatelser må strammes inn. Nå er det på tide at også fylkesmannen i Nord-Trøndelag får dette med seg.

Oppdrettsanlegg som ligger i nærheten til verneområder med dyrelivsfredning må dessuten vise ekstra stor forståelse for det naturlige dyrelivet i området. Å anlegge oppdrettsanlegg som dette langs kysten av Trøndelag kan i seg selv medføre store negative konsekvenser for dyrelivet i nærheten. At man i tillegg ønsker å skyte fugler og sjøpattedyr som ”gjør skade” er for oss helt uforståelig.

Det må kunne kreves av alle ansvarlige innen oppdrettsbransjen at det utvikles tekniske løsninger som forhindrer oterskader på fiskeoppdrettsanlegg UTEN å skade oteren.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. I denne saken kan det virke som grunnlaget for felling ikke er tilstede og følgende må føre-var-prinsippet benyttes.

At oteren er kategorisert som en truet art med særlig stor forvaltningsinteresse bør vektles mye høyere enn de mangelfullt beskrevne skadene til oppdrettsanlegget i denne saken. Naturvernforbundet ber om at vedtaket omgjøres til et avslag med oppsettende virkning fra i dag. Den pågående felling av oter i området bør umiddelbart stanses.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag

Styremedlem

Alette Sandvik

E-post: fjellykke@gmail.com

Styreleder

Rune Logstein

E-post: rune.logstein@gmail.com

